

## **Αρείου Πάγου 179/2015 (Β2, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ)**

### **Πηγή:**

[http://www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis\\_DISPLAY.asp?cd=84QLGF4NYDAAOB7K70RH12ZRH2A0EK&apof=179\\_2015](http://www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis_DISPLAY.asp?cd=84QLGF4NYDAAOB7K70RH12ZRH2A0EK&apof=179_2015)

### **Θέμα**

*Εργατικό ατύχημα, Χρηματική ικανοποίηση.*

### **Περίληψη:**

Εργατικό ατύχημα. Χρηματική ικανοποίηση στον παθόντα, λόγω ηθικής βλάβης, οφείλεται και επί εργατικού ατυχήματος, όταν συντρέχουν οι όροι της αδικοπραξίας του εργοδότη του παθόντος ή του κυρίου του έργου ή των προστηθέντων από αυτούς. Ευθύνη κυρίου του έργου, εργολάβου και υπεργολάβου για τη λήψη και τήρηση των μέτρων ασφαλείας κατά το Ν. 1396/1983 και το Π.Δ. 778/ 1980, επί οικοδομικών εργασιών. Έννοια αδικοπραξίας και πρόστησης. Η ευθύνη του προστήσαντος αντικειμενική. Πότε ευθύνη του αρχικά προστήσαντος για το ππαίσμα των υποπροστηθέντων. Πότε ο εργολάβος προστηθείς του εργοδότη, επί συμβάσεως έργου (Απορρίπτει αναίρεση κατά της 5139/2012 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών).

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές: Γεώργιο Γιαννούλη Αντιπρόεδρο Αρείου Πάγου, Χριστόφορο Κοσμίδη, Δημήτριο Κόμη, Απόστολο Παπαγεωργίου και Παναγιώτη Κατσιρούμπα Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΗΛΘΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, την 14η Οκτωβρίου 2014, με την παρουσία και της γραμματέως Σπυριδούλας Τζαβίδη, για να δικάσει την εξής υπόθεση μεταξύ:

Της αναιρεσείουσας: Ε. συζ. Α. Τ. το γένος Β. Ι., κατοίκου ..., η οποία παραστάθηκε δια του πληρεξούσιου δικηγόρου Γεωργίου Στεφανάκη.

Του αναιρεσίβλητου: Γ. Β. του Α. κατοίκου ..., νομίμως εκπροσωπούμενου από τον δικαστικό συμπαραστάτη του Κ. Β. του Α., ο οποίος παραστάθηκε δια του πληρεξούσιου δικηγόρου Ιωάννη Μαρακάκη

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 22-4-2008 αγωγή του αναιρεσίβλητου που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 2832/2009 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου και 5139/2012 του Εφετείου Αθηνών. Την

αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητεί η αναιρεσείουσα με την από 5-3-2013 αίτησή της.

Κατά τη συζήτηση της υπόθεσης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο Εισηγητής Αρεοπαγίτης Παναγιώτης Κατσιρούμπας διάβασε την από 4-11-2013 έκθεση του ήδη αποχωρήσαντος από την υπηρεσία Αρεοπαγίτη Κωνσταντίνου Παπασταματίου, με την οποία εισηγήθηκε την απόρριψη της αιτήσεως αναιρέσεως.

Ο πληρεξούσιος της αναιρεσείουσας ζήτησε την παραδοχή της αίτησης, ο πληρεξούσιος του αναιρεσίβλητου την απόρριψή της, καθένας δε την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

#### ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Από τα άρθρα 914, 932 ΑΚ, 1 και 16 του Ν. 515/1915 προκύπτει, ότι χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη οφείλεται και επί εργατικού ατυχήματος, όταν συντρέχουν οι όροι της αδικοπραξίας, για να δικαιούται δε ο παθών χρηματική ικανοποίηση, λόγω ηθικής βλάβης, αρκεί να συνετέλεσε στην επέλευση του ατυχήματος πταίσμα του εργοδότη του παθόντος ή του κυρίου του έργου ή των προστηθέντων από αυτούς (άρθρο 922 ΑΚ), δηλαδή υπαίτια και παράνομη πράξη ή παράλειψη. Από τις διατάξεις δε του άρθρου 914 ΑΚ συνάγεται ακόμη, ότι προϋποθέσεις της ευθύνης προς αποζημίωση από αδικοπραξία είναι η υπαιτιότητα του υποχρέου, η οποία υπάρχει και στην περίπτωση της αμέλειας, δηλαδή, όταν δεν καταβάλλεται η επιμέλεια που απαιτείται στις συναλλαγές, το παράνομο της πράξης ή παράλειψης αυτού και η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της πράξης ή της παράλειψης και της επελθούσας ζημίας. Η παράνομη έναντι του ζημιωθέντος συμπεριφορά μπορεί να συνίσταται όχι μόνο σε θετική πράξη αλλά και σε παράλειψη, εφόσον στην τελευταία περίπτωση ο υπαίτιος ήταν υποχρεωμένος να ενεργήσει, η υποχρέωσή του δε αυτή σε πράξη μπορεί να επιβάλλεται από δικαιοπραξία, από το νόμο ή από την καλή πίστη. Αιτιώδης συνάφεια υπάρχει, όταν η πράξη ή η παράλειψη του ευθυνόμενου προσώπου ήταν, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας ικανή και μπορούσε αντικειμενικά να επιφέρει, κατά τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων, το επιζήμιο αποτέλεσμα. Περαιτέρω, κατά τα άρθρα 3 και 5 του Ν. 1396/1983, ο εργολάβος και υπεργολάβος ολόκληρου ή τμήματος του έργου, ανεξάρτητα αν αυτό εκτελείται ολόκληρο ή κατά τμήματα με υπεργολάβους, είναι

συνυπεύθυνοι και υποχρεούνται, μεταξύ άλλων, να λαμβάνουν και να τηρούν όλα τα μέτρα ασφαλείας, που αφορούν ολόκληρο το έργο ή τμήμα του. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει, ότι ο εργολάβος που ανέλαβε την εκτέλεση του έργου και ανέθεσε την εκτέλεση τμήματος αυτού σε υπεργολάβο, είναι συνυπεύθυνος με αυτόν για τη λήψη και τήρηση των μέτρων ασφαλείας, έστω και αν δεν επεφύλαξε για τον εαυτό του το δικαίωμα διευθύνσεως και επιβλέψεως του τμήματος που ανέθεσε στον υπεργολάβο, ακόμη και αν συμφώνησαν ότι δεν θα έχει τη διεύθυνση και επίβλεψη του τμήματος αυτού και τούτο γιατί ο εργολάβος ευθύνεται σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με τις αναγκαστικού δικαίου διατάξεις του Ν. 1396/1983, για τη λήψη και τήρηση των μέτρων ασφαλείας. Ειδικότερα δε, επί οικοδομικών εργασιών έχει εφαρμογή και το Π.Δ. 778/ 1980, "περί των μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεση των οικοδομικών εργασιών", οι διατάξεις του οποίου προβλέπουν τη λήψη και τήρηση μέτρων (άρθρα 1, 2, 3, 9, 17 και 21) ώστε να διασφαλίζονται οι εργαζόμενοι, κατά την εκτέλεση των ως άνω εργασιών, από τους κινδύνους που διατρέχουν κατά την εκτέλεσή τους (ΑΠ 1266/2014). Κατά την έννοια της διατάξεως του άρθρου 922 Α.Κ., για να υπάρχει σχέση προστήσεως θα πρέπει να υπάρχει εξάρτηση, έστω και χαλαρή, ανάμεσα στον προστήσαντα και στον προστηθέντα, ώστε ο πρώτος να μπορεί να δίνει στον δεύτερο εντολές ή οδηγίες και να τον ελέγχει ή επιβλέπει κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας που του ανέθεσε (797/2014, 1021/2012). Ο προστήσας ευθύνεται αντικειμενικά προς αποζημίωση του τρίτου, ο οποίος ζημιώθηκε από αδικοπραξία τελεσθείσα από τον προστηθέντα και ευρισκόμενη σε εσωτερική αιτιώδη σχέση με την εκτέλεση της υπό διεκπεραίωση υποθέσεως του προστήσαντος. Αν με τη βούληση του προστήσαντος ο αρχικός προστηθείς έχει δυνατότητα να χρησιμοποιεί τρίτους (υποπροστηθέντες) στη διεκπεραίωση της υποθέσεως του προστήσαντος, ο τελευταίος ευθύνεται και για τις αδικοπραξίες των υποπροστηθέντων χωρίς να προσαπαιτείται να ασκεί έλεγχο ή δίδει οδηγίες και εντολές γι' αυτούς (ΑΠ 1021/2012). Εξάλλου, από τα άρθρα 681, 688-691 και 698 του Α.Κ. προκύπτει ότι ο εργολάβος δεν θεωρείται, καταρχήν, προστηθείς του εργοδότη, όταν όμως ο εργοδότης επιφύλαξε για τον εαυτό του, ρητώς ή σιωπηρώς, την διεύθυνση και την επίβλεψη της εκτελέσεως του έργου και μάλιστα το δικαίωμα παροχής οδηγιών προς τον εργολάβο, ο τελευταίος θεωρείται ότι βρίσκεται σε σχέση προστήσεως προς τον εργοδότη (ΑΠ 876/2014, 797/2014). Τέλος, κατά τη διάταξη του άρθρου 559 αριθ. 19 του ΚΠολΔ, αναιρέση επιτρέπεται, αν η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση και ιδίως αν δεν έχει καθόλου αιτιολογίες, ή έχει αιτιολογίες αντιφατικές

ή ανεπαρκείς σε ζητήματα που ασκούν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης. Από την υπόψη διάταξη, που αποτελεί κύρωση της παράβασης του άρθρου 93 παρ. 3 του Συντάγματος προκύπτει, ότι ο προβλεπόμενος απ' αυτή λόγος αναίρεσης ιδρύεται όταν στην ελάχισσα πρόταση του νομικού συλλογισμού δεν εκτίθενται καθόλου πραγματικά περιστατικά (έλλειψη αιτιολογίας), ή όταν τα εκτιθέμενα δεν καλύπτουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται βάσει του πραγματικού του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου για την επέλευση της έννομης συνέπειας που απαγγέλθηκε ή την άρνηση του (ανεπαρκής αιτιολογία), ή όταν αντιφάσκουν μεταξύ τους (αντιφατική αιτιολογία). Δεν υπάρχει όμως ανεπάρκεια αιτιολογιών, όταν η απόφαση περιέχει συνοπτικές, αλλά πλήρεις αιτιολογίες (Ολ. ΑΠ 1/1999, ΑΠ 11/2014). Στην προκείμενη περίπτωση το Εφετείο, όπως από την προσβαλλόμενη απόφασή του προκύπτει, κρίνοντας επί της ουσίας της υποθέσεως, ύστερα από εκτίμηση των αποδείξεων, δέχθηκε ότι αποδείχθηκαν, εκτός άλλων, και τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά που ενδιαφέρουν εδώ: "Η πρώτη εναγόμενη (ήδη αναιρεσείουσα) ιδιοκτήτρια οικοπέδου στην Ανάβυσσο Αττικής, στη θέση "Βλάχικα - Καλύβια", μόνιμη κάτοικος ..., το έτος 2003 αποφάσισε την ανέγερση επ' αυτού διώροφης οικοδομής με υπόγειο. Με σύμβαση έργου ανέθεσε στον δεύτερο εναγόμενο πολιτικό μηχανικό την μελέτη, έκδοση άδειας και επίβλεψη του έργου. Ακολούθως εκδόθηκε η 1844/24.10.2003 άδεια οικοδομής του Πολεοδομικού Γραφείου Μαρκοπούλου, στο οποίο κατατέθηκαν, επίσης, τα συνταχθέντα από τον δεύτερο εναγόμενο με αρ. πρωτ. 3677/5.3.2007 "Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας [Σ.Α.Υ]" και "Φάκελλος Ασφάλειας και Υγείας [Φ.Α.Υ.]. Οι εργασίες σκυροδέτησης του φέροντος οργανισμού της οικοδομής, οι σιμωπλινθοδομές και τα επιχρίσματα ανατέθηκαν με σύμβαση έργου στον εργολάβο Λ. Π., ο οποίος δραστηριοποιείται στην ευρύτερη περιοχή της Αναβύσσου στις οικοδομικές εργασίες. Οι εργασίες αυτές ξεκίνησαν τον Μάρτιο 2004 και ολοκληρώθηκαν, υπό την επίβλεψη του δεύτερου εναγομένου, περί τα τέλη Νοεμβρίου 2005, οπότε η οικοδομή περιφράχθηκε, προκειμένου να καταστεί ανέφικτη η πρόσβαση στο εργοτάξιο οποιουδήποτε τρίτου, προς αποφυγή ενδεχόμενου ατυχήματος. Στις αρχές Σεπτεμβρίου 2006, κατά την διάρκεια παραμονής της στην Αθήνα για ολιγοήμερες διακοπές, η πρώτη εναγομένη, η οποία διαμένει μόνιμως στην Ν. Αφρική, μέσω του οικογενειακού γνωστού της Σ. Μ., ήλθε σε επικοινωνία με τον μη διάδικο αλλοδαπό Φ. Σ. (F. S.), ο οποίος δραστηριοποιείται στην τοποθέτηση πλακιδίων, μαρμάρων, στους ελαιοχρωματισμούς, στην διακόσμηση, μόνωση και αποπερατώσεις κτηρίων, με δικό

του συνεργείου και του ανέθεσε με σύμβαση έργου, τις εργασίες ελαιοχρωματισμού και διακόσμησης των εξωτερικών χώρων της υπό ανέγερση οικοδομής, με δικά του υλικά και προσωπικό, επιφυλάξασα για τον εαυτό της την διεύθυνση και την επίβλεψη αυτών, αντί συμφωνηθέντος ποσού 23.000 ευρώ, στο οποίο συμπεριλαμβάνονταν η εργολαβική αμοιβή, το κόστος των υλικών, οι αμοιβές των εργατών και η δαπάνη τοποθέτησης και αποξήλωσης των ικριωμάτων, ενόψει του ότι λόγω του ύψους της οικοδομής (πλέον των δέκα - 10- μέτρων από το έδαφος) ήταν αναγκαία η εγκατάσταση εξωτερικών μεταλλικών ικριωμάτων. Έναντι του άνω ποσού, η πρώτη εναγομένη - κυρία του έργου κατέβαλε στον ως άνω εργολάβο Φ. Σ. (F. S. ), στις 9.9.2006, το ποσό των 2.000 ευρώ και στις 14.9.2006 το ποσό των 3.000 ευρώ, ενώ το υπόλοιπο ποσό θα καταβαλλόταν, τμηματικά, ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών . Στην συνέχεια αυτός ανέθεσε στον τρίτο εναγόμενο [υπεργολάβο], ο οποίος διατηρεί επιχείρηση χρωμάτων και μίσθωσης ικριωμάτων (σκαλωσιών) έχοντας συνεργαστεί μαζί του και κατά το παρελθόν, κατόπιν σχετικής συμβάσεως έργου, έναντι αμοιβής (το ύψος της οποίας δεν αποδείχθηκε), το έργο της τοποθέτησης στην υπό ανέγερση οικοδομή και στην συνέχεια αποσύνδεσης και απομακρύνσεως των αναγκαίων μεταλλικών ικριωμάτων, επιφυλάξας για τον εαυτό του την διεύθυνση και την επίβλεψη της εκτέλεσης του εν λόγω έργου (τοποθέτησης των ικριωμάτων) υπό την έννοια της γενικής εποπτείας, όσον αφορά την θέση και τον τρόπο τοποθέτησης αυτών και την τήρηση των ενδεδειγμένων μέτρων ασφαλείας. Τέλος, ο ως άνω εργολάβος για την εκτέλεση των άνω εργασιών ελαιοχρωματισμού και διακόσμησης των εξωτερικών χώρων της οικοδομής της πρώτης εναγομένης, που αυτή του ανέθεσε, προσέλαβε στις 9.9.2006 τον ενάγοντα (ήδη αναιρεσίβλητο), αλβανικής υπηκοότητας εφοδιασμένο με άδεια εργασίας και παραμονής στην Ελλάδα και τον ομοεθνή του Α. Q., που αποτελούσαν όλοι μαζί συνεργείο ελαιοχρωματισμών, με συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου για να απασχοληθούν στο άνω έργο ως εργάτες.... Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι μετά την περάτωση των εργασιών τοποθέτησης και συναρμολόγησης των μεταλλικών ικριωμάτων στους εξωτερικούς τοίχους της υπό ανέγερση οικοδομής, από συνεργείο μισθωτών του τρίτου εναγομένου, (υπεργολάβου)... οι εργασίες ελαιοχρωματισμού από το συνεργείο του ως άνω εργολάβου ξεκίνησαν στις 14.9.2006 υπό την γενική επίβλεψη και εποπτεία του προδιαληφθέντος εργολάβου Λ. Π., ως εκπροσώπου της πρώτης εναγομένης - εργοδότης του έργου, στον οποίο η τελευταία είχε αναθέσει την διεκπεραίωση διαφόρων διαδικαστικών ενεργειών, που αφορούσαν την υπό

ανέγερση οικοδομή, όπως πληρωμή διαφόρων εργολάβων, ενημέρωση του αρμοδίου υποκαταστήματος του ΙΚΑ για τα απασχολούμενα στις διάφορες εργασίες συνεργεία, πληρωμή των βαρυνουσών αυτήν ασφαλιστικών εισφορών (ενσήμων) των ασφαλισμένων εργαζομένων κλπ. Άλλωστε ενόψει της επιστροφής της πρώτης εναγομένης στην Νότιο Αφρική, όπου διαμένει μόνιμως με την οικογένειά της και δεδομένου ότι δεν γνώριζε τον εργολάβο Φ. Σ., ούτε την ποιότητα της εργασίας του, είναι λογικό να αναθέσει την επίβλεψη του ανατεθέντος σ' αυτόν έργου στην αρχικό εργολάβο Λ. Π..... Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι στις 19.9.2006 και περί ώρα 08.30' και ενώ οι εργασίες ελαιοχρωματισμού βρίσκονταν σε εξέλιξη, διανύοντας την έκτη ημέρα, ο ενάγων ευρισκόμενος στο τελευταίο δάπεδο εργασίας των μεταλλικών ικριωμάτων για την πραγματοποίηση του σπατουλαρίσματος της βαθμιδωτής μετώπης της υπό ανέγερση οικοδομής, ακριβώς κάτω από την κεραμοσκεπή στέγη αυτής, η οποία απέιχε 1,50 μέτρα από το τελευταίο δάπεδο εργασίας των ικριωμάτων, πράγμα που τον εμπόδιζε να εκτελεί την εργασία του, σε όρθια στάση, αναγκάζοντάς τον να βρίσκεται σκυμμένος.... αυτός απώλεσε την ισορροπία του, κάτω από αδιευκρίνιστες συνθήκες, και κατέπεσε, από ύψος οκτώ (8) μέτρων, στον εξωτερικό τσιμεντένιο περίβολο της οικοδομής. Διακομίστηκε, αμέσως, από τους λοιπούς εργαζόμενους, σε κατάσταση αναισθησίας, στο Περιφερειακό Γενικό Νοσοκομείο ΑΣΚΛΗΠΕΙΟ Βούλας, όπου εισήχθη, αμέσως, στο χειρουργείο ως πολυτραυματίας με διάγνωση βαρείας κρανιοεγκεφαλικής κάκωσης, θλάσης αμφοτέρων των πνευμόνων, του αριστερού πνευμονοθώρακα, καθώς και πολλαπλών καταγμάτων των άκρων. ....Περαιτέρω αποδείχθηκε ότι το δάπεδο εργασίας, επί του οποίου βρισκόταν ο παθών, εκτελώντας την εργασία του κατά τον χρόνο του ενδίκου ατυχήματος, αποτελείτο από δύο ξύλινα μαδέρια, τα οποία έφεραν στρεβλώσεις, συνολικού πλάτους πενήντα (50) εκατοστών, αντί των οριζόμενων από τις προδιαληφθείσες διατάξεις, τριών μαδεριών, ελάχιστου συνολικού πλάτους ογδόντα (80) εκατοστών, εφόσον επρόκειτο για μεταλλικά ικρίσματα και επί του δαπέδου εργασίας εναποτίθεντο τα υλικά εργασίας του ενάγοντος, η έδρασή τους δεν ήταν σταθερή, αφού δεν υποβαστάζονταν από ζεύγματα (κλάπες), ώστε να είναι σταθεροποιημένα και να αποφεύγεται η ανομοιόμορφη κάμψη τους (λυγισμός), έφερε μεταλλικό οριζόντιο σωλήνα, ο οποίος συνέδεε τα δύο πλαίσια εκατέρωθεν του δαπέδου εργασίας σε ύψος σαράντα (40) εκατοστών από το δάπεδο εργασίας και ο οποίος δεν παρείχε καμία προστασία έναντι πτώσεως, αντί να φέρει μεταλλικό οριζόντιο χειρολισθήρα σε ύψος ενός (1,00) μέτρου από το δάπεδο εργασίας και

ενδιάμεση ράβδο μεσοδιαστήματος. Δεν έφερε θωράκια ασφαλείας, ούτε κιγκλιδώματα ή προστατευτικό δίκτυ ασφαλείας, ή κεκλιμένο επίπεδο, ώστε να αποφεύγεται η πτώση των εργαζομένων. Επίσης, ο ενάγων παθών δεν έφερε κατάλληλα υποδήματα, ώστε να αποφεύγεται ενδεχόμενη ολίσθηση αυτού, ούτε προστατευτικό κράνος και ζώνη ασφαλείας με γάντζο. Συνυπαίτιοι του επισυμβάντος εργατικού ατυχήματος, που υπέστη ο ενάγων και του εξ αιτίας αυτού σοβαρού τραυματισμού του είναι ο μη διάδικος F. S. (Φ. Σ.), προστηθείς από την πρώτη εναγομένη - κυρία του έργου, ως εργολάβος και εργοδότης του παθόντος, η τελευταία ως εργοδότης - κυρία του έργου και προστήσασα τον ως άνω εργολάβο και ο τρίτος εναγόμενος - υπεργολάβος (υποπροστηθείς) από τον εργολάβο μη διάδικο F. S. (Φ. Σ.), καθόσον από αμέλεια τους δεν έλαβαν και δεν τήρησαν τα ενδεδειγμένα μέτρα για την ασφάλεια, την υγεία και την σωματική ακεραιότητα του εργαζομένου ενάγοντος, προκειμένου να αποφευχθεί το ανωτέρω εργατικό ατύχημα....Ειδικότερα η αμέλεια του τρίτου εναγόμενου και του μη διαδίκου F. S. (Φ. Σ.) συνίσταται στο ότι δεν έλαβαν και δεν τήρησαν τα προβλεπόμενα από την ισχύουσα νομοθεσία μέτρα ασφαλείας κατά την εκτέλεση οικοδομικών έργων (άρθρα 9 παρ. 1 εδ. δ', 13 παρ. 6 του Π.Δ. 778/1980 σε συνδυασμό με τα άρθρα 5 παρ. 1 και 2 και 6 παρ. 1,2 και 3 τμήματος II του μέρους Β' του Παραρτήματος IV του Π.Δ/τος 305/1996 και 102 παρ. 1 και 2, 103 και 107 του Π.Δ 1073.1981), τα οποία έχουν ως σκοπό να αποτρέψουν τον ενδεχόμενο και προβλέψιμο κίνδυνο στην ασφάλεια του εργαζομένου ακόμη και σε περίπτωση ακούσιας ολίσθησης κλπ. ή ανακλαστικής κινήσεως αυτού. Συγκεκριμένα παρέλειψαν, από αμέλεια, να τοποθετήσουν προκειμένου να προληφθεί η πτώση του εργαζομένου, χειρολισθήρα σε ύψος ενός (1,00) μέτρου από το δάπεδο εργασίας και ενδιάμεσο οριζόντιο στοιχείο, δεν σταθεροποίησαν τα μαδέρια του δαπέδου εργασίας με την χρήση ζευγμάτων (κλαπών), ώστε να είναι αδύνατη η ανομοιόμορφη κάμψη (λυγισμός) τούτων, τοποθέτησαν (δύο αντί για τρία) μαδέρια, τα οποία έφεραν στρεβλώσεις στο δάπεδο εργασίας, το οποίο είχε ανεπαρκές πλάτος (50 εκατ.) αντί του νομίμου (80 εκατ.), ούτε έλαβαν κάθε άλλο ισοδύναμο μέτρο, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, όπως τοποθέτηση ανθεκτικών προστατευτικών κιγκλιδωμάτων και θωρακίων ασφαλείας ή δίκτυ προστασίας, ούτε κεκλιμένο επίπεδο στο πίσω μέρος των ικριωμάτων, τα οποία έπρεπε να ελέγχονται περιοδικά κατά την διάρκεια των εργασιών ελαιοχρωματισμού. Επίσης, τόσο ο ως άνω υπεργολάβος - τρίτος εναγόμενος όσο και ο μη διάδικος F. S. (Φ. Σ.) παρέλειψαν να ειδοποιήσουν τον επιβλέποντα μηχανικό - δεύτερο

εναγόμενο, προκειμένου να τους παράσχει τις αναγκαίες οδηγίες, για την σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης και επιστήμης, εκτέλεση των εργασιών τοποθέτησης των ικριωμάτων και να προβεί σε επιθεώρηση τούτων μετά την ολοκλήρωση των εργασιών και πριν από την εγκατάσταση των εργαζομένων σ' αυτά (άρθρα 7 παρ. 1 του Ν. 1396/1983 και 21 παρ. 3 του ΠΔ 778/1980). Ωσαύτως ο μη διάδικος εργολάβος F. S. (Φ. Σ.) παρέλειψε να προβεί στην υποβολή πριν από την έναρξη των εργασιών ελαιοχρωματισμού, εις διπλούν, της προβλεπόμενης από το άρθρο 3 παρ. 2 του Π.Δ. 778/1980 βεβαίωσης στην Επιθεώρηση Εργασίας, περί της σύμφωνα με τους προβλεπόμενους από τις διατάξεις του εν λόγω προεδρικού διατάγματος όρους εγκατάστασης των ικριωμάτων. Σημειώνεται εδώ ότι ο ως άνω εργολάβος μη διάδικος στην προκειμένη δίκη F. S. (Φ. Σ.) και ο υπεργολάβος τρίτος εναγόμενος είναι από κοινού συνυπεύθυνοι, για την λήψη και τήρηση των ως άνω μέτρων ασφαλείας, ακόμη και στην περίπτωση, που ο πρώτος δεν είχε επιφυλάξει για τον εαυτό του την διεύθυνση και επίβλεψη της εκτέλεσης του τμήματος του ανατεθέντος σ' αυτόν έργου ήτοι της τοποθέτησης της μεταλλικής σκαλωσιάς, δεδομένου ότι, όπως προεκτέθηκε στην μείζονα σκέψη αυτής της απόφασης, ο εργολάβος ευθύνεται σε κάθε περίπτωση, με βάση τις αναγκαστικού δικαίου διατάξεις του Ν. 1396/1983 (άρθρα 3 και 5 αυτού) για την λήψη και τήρηση των μέτρων ασφαλείας και η ανάθεση της εκτέλεσης τμήματος του έργου σε υπεργολάβο με οποιαδήποτε συμφωνία, δεν τον απαλλάσσει από την υποχρέωση επιβλέψεως και ελέγχου του υπεργολάβου, ειδικά για την λήψη και τήρηση των πιο πάνω μέτρων.... Η πρώτη εναγομένη - εργοδότης και κυρία του έργου, ευθύνεται ως προστήσασα τον μη διάδικο F. S. (Φ. Σ.) για τις ως άνω παράνομες παραλείψεις αυτού, εφόσον επιφύλαξε, όπως προεκτέθηκε, για τον εαυτό της την διεύθυνση και επίβλεψη του ανατεθέντος σ' αυτόν έργου, αλλά και για τις παράνομες παραλείψεις του τρίτου εναγομένου, (υποπροσθηθέντος) υπεργολάβου, εφόσον με την βούληση της ο προστηθείς απ' αυτήν εργολάβος μη διάδικος F. S. (Φ. Σ.), προσέλαβε αυτόν (τρίτο εναγόμενο) για την τοποθέτηση των ικριωμάτων, έστω και αν αυτή δεν ασκούσε έλεγχο ή δεν έδινε οδηγίες και εντολές σ' αυτόν, αφού κάτι τέτοιο δεν προσ απαιτείται, στην ως άνω περίπτωση της υποπρόσθησης. Επί πλέον η πρώτη εναγομένη ευθύνεται με βάση τις αναγκαστικού δικαίου διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 3 του Ν. 1396/1983, καθόσον καίτοι είχε υποχρέωση, παρέλειψε υπαιτίως (από αμέλεια), πριν από την έναρξη των εργασιών ελαιοχρωματισμού και διακόσμησης των εξωτερικών χώρων της υπό ανέγερση οικοδομής της, αφού οι οικοδομικές



εργασίες είχαν διακοπεί από τον Νοέμβριο του έτους 2005, δηλαδή για χρονικό διάστημα εννέα (9) μηνών περίπου, να ειδοποιήσει εγγράφως τον δεύτερο εναγόμενο, επιβλέποντα πολιτικό μηχανικό, ώστε αυτός να ασκήσει το καθήκον της επιθεώρησης των ικριωμάτων τόσο πριν από την έναρξη των εργασιών, όσο και κατά την διάρκεια αυτών, άπαξ την εβδομάδα.... Ενόψει των ανωτέρω το ένδικο ατύχημα και ο συνεπεία αυτού σοβαρός τραυματισμός του ενάγοντος θα είχε αποφευχθεί, αν ο μη διάδικος F. S. (Φ. Σ.), η πρώτη και ο τρίτος εναγόμενοι είχαν φροντίσει για την έγκαιρη λήψη και εφαρμογή των ανωτέρω μέτρων ασφαλείας και προστασίας των εργαζομένων στην υπό ανέγερση οικοδομή (εργοτάξιο) της πρώτης εναγομένης παραλείψεις (υπαίτιες) οι οποίες τελούν σε αιτιώδη συνάφεια με τον ένδικο ατύχημα, αφού ήταν πρόσφορες να επιφέρουν και πράγματι επέφεραν αυτό στην προκειμένη περίπτωση..." Με βάση τις παραδοχές αυτές το Εφετείο, αφού εν των μεταξύ δέχθηκε περαιτέρω ότι συνυπαίτιος για το ατύχημα ήταν και ο παθών, έκανε εν μέρει δεκτή την αγωγή του και επιδίκασε στον τελευταίο ως χρηματική ικανοποίηση το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ. Κρίνοντας έτσι το Εφετείο, διέλαβε στην απόφαση του πλήρεις, σαφείς και χωρίς αντιφάσεις αιτιολογίες ως προς κρίσιμο ζήτημα για την έκβαση της δίκης, της, κατά την κατάρτιση μεταξύ της αναιρεσείουσας και του μη διαδίκου εργολάβου Φ. Σ. σύμβασης έργου της εκτέλεσης εργασιών ελαιοχρωματισμού της οικοδομής της, επιφύλαξης για τον εαυτό της ρητώς της επίβλεψης των εργασιών αυτών, οι οποίες επιτρέπουν τον έλεγχο της ορθής εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 681, 681-691, 698, 914, 922 ΑΚ, τις οποίες και δεν παραβίασε εκ πλαγίου. Ειδικότερα αναφέρεται στην προσβαλλομένη απόφασή του, ρητά ότι η αναιρεσείουσα επιφύλαξε κατά την κατάρτιση της συμβάσεως εργολαβίας για τον εαυτό της την διεύθυνση και την επίβλεψη των εργασιών και ότι σε εκτέλεση της συμβάσεως αυτής, οι εργασίες του ελαιοχρωματισμού ξεκίνησαν στις 14.9.2006, υπό την γενική επίβλεψη και εποπτεία του Λ. Π., ως εκπροσώπου της πρώτης εναγομένης εργοδότης του έργου, στη συνέχεια δε αναφέρεται ότι ο ανωτέρω Λ. Π.ς προέβη και σε άλλες διαδικαστικές ενέργειες, που αφορούσαν την υπό ανέγερση οικοδομή και συγκεκριμένα ότι ο εν λόγω εκπρόσωπος της αναιρεσείουσας ενεργούσε για λογαριασμό της διάφορες υλικές πράξεις που αφορούσαν την υπό ανέγερση οικοδομή, για την εκπροσώπησή της δε αυτή από τον Λ. Π. στην εποπτεία και επίβλεψη των εργασιών του ελαιοχρωματισμού, λόγω της διαμονής της στο εξωτερικό κατά τη διάρκεια εκτέλεσης αυτών, ενημέρωσε τον Φ. Σ.. Δεν χρειαζόταν

επομένως να είναι αυτοπροσώπως παρούσα η αναιρεσείουσα στην άσκηση του δικαιώματος εποπτείας και επίβλεψης των εργασιών, αφού την εκπροσωπούσε ο ανωτέρω Λ. Π.ς σε γνώση του εργολάβου Φ. Σ. και δεν υπάρχει αντιφατικότητα αιτιολογιών μεταξύ του ότι με την καταρτισθείσα σύμβαση έργου η αναιρεσείουσα επιφύλαξε για τον εαυτό της την επίβλεψη των εργασιών του ελαιοχρωματισμού και του ότι κατά την εκτέλεση των εργασιών ελαιοχρωματισμού η αναιρεσείουσα βρισκόταν στη Ν. Αφρική, αφού δεν αναφέρεται ότι την επίβλεψη θα την ασκούσε αυτοπροσώπως, αντίθετα αναφέρεται ότι θα την ασκούσε, όπως γνωστοποίησε στον εργολάβο, δια του ως άνω αντιπροσώπου της. Επομένως, ο μοναδικός λόγος αναίρεσης, από το αρθρ. 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ, με τον οποίο αποδίδεται η πλημμέλεια της έλλειψης νόμιμης βάσης της αναιρεσιβαλλομένης, λόγω ανεπαρκών αιτιολογιών, άλλως λόγω αντιφατικών αιτιολογιών ως προς το ανωτέρω ουσιώδες ζήτημα, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω πρέπει να απορριφθεί η αίτηση αναίρεσης στο σύνολό της και να καταδικασθεί η αναιρεσείουσα, ως ηττηθείσα διάδικος, στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσιβλήτου (άρθρο 176, 183 Κ.Πολ.Δ.)

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ :

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ την από 5.3.2013 αίτηση της Ε. συζ. Α. Τ., κατά του Γ. Β. του Α., νομίμως εκπροσωπούμενου υπό του δικαστικού του συμπαραστάτη Κ. Β. του Α., για αναίρεση της υπ' αριθ. 5139/2012 αποφάσεως του Εφετείου Αθηνών. ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσιβλήτου, τα οποία ορίζει στο ποσόν των χιλίων οκτακοσίων (1.800) ευρώ.

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 13 Ιανουαρίου 2015.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στην Αθήνα, στις 24 Φεβρουαρίου 2015.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ